

B. LUYỆN KĨ NĂNG GIẢI CÁC DẠNG BÀI TẬP.

Bài toán 01: XÁC ĐỊNH ẢNH CỦA MỘT HÌNH QUA PHÉP DỜI HÌNH.

Phương pháp:

Dùng định nghĩa, biểu thức tọa độ và các tính chất của các phép dời hình cụ thể (tịnh tiến, đối xứng trục, đối xứng tâm và phép quay) có trong bài toán.

Các ví dụ

Ví dụ 1. Cho đường thẳng $d: 3x + y + 3 = 0$. Viết phương trình của đường thẳng d' là ảnh của d qua phép dời hình có được bằng cách thực hiện liên tiếp phép đối xứng tâm $I(1;2)$ và phép tịnh tiến theo vec tơ $\vec{v} = (-2;1)$.

Lời giải.

Gọi $F = T_{\vec{v}} \circ D_I$ là phép dời hình bằng cách thực hiện liên tiếp phép đối xứng tâm I và phép tịnh tiến $T_{\vec{v}}$.

Gọi $d_1 = D_I(d)$, $d' = T_{\vec{v}}(d_1) \Rightarrow d' = F(d)$.

Do d' song song hoặc trùng với d do đó phương trình của d' có dạng $3x + y + c = 0$. Lấy $M(0; -3) \in d$ ta có $D_I(M) = M'(2;7)$.

Lại có $T_{\vec{v}}(M') = M''(2 + (-2); 7 + 1) \Rightarrow M''(0;8)$ nên $F(M) = M''(0;8)$.

Mà $M'' \in d' \Rightarrow 8 + c = 0 \Leftrightarrow c = -8$. Vậy $d': 3x + y - 8 = 0$.

Ví dụ 2. Cho hình vuông $ABCD$ có tâm I . Trên tia BC lấy điểm E sao cho $BE = AI$.

a) Xác định một phép dời hình biến A thành B và biến I thành E .

b) Dựng ảnh của hình vuông $ABCD$ qua phép dời hình này.

Lời giải.

a) Gọi f là phép đối xứng qua đường trung trực d của AB , g là phép đối xứng qua đường trung trực d' của của IE . Khi đó f biến AI thành BI và g biến BI thành BE . Từ đó phép dời hình $\delta = g \circ f$ biến AI thành BE .

do đó $\delta(A) = B, \delta(I) = E$.

Mặt khác phép dời hình có được bằng cách thực hiện liên tiếp hai phép đối xứng trục cắt nhau tại J là phép quay tâm J góc quay $\alpha = 2(d; d') = 2(\angle JI; JB)$

$= (\angle JI; JE) = 45^\circ$ (do $JE \parallel IB$).

Vậy phép dời hình này chính là $Q_{(J; 45^\circ)}$.

b) f biến các điểm A, B, C, D thành các điểm B, A, D, C , g biến các điểm B, A, D, C thành các điểm B, A', D', C' . Do đó δ biến các điểm A, B, C, D thành các điểm B, A', D', C' . Vậy ảnh của hình vuông $ABCD$ là hình vuông $BA'D'C'$ đối xứng với hình vuông $BADC$ qua d' .

